

TOIMENPIDEALOITE 82/2004 vp

Menettelytapa lasten huostaanotossa

Eduskunnalle

Lasten huostaanottojen määrä kasvaa vuosittain. Vuosittain koko maassa otetaan huostaan yli tuhat lasta. Näistä huostaanotoista lähes 20 prosenttia on tehty vastoin vanhempien tahtoa.

Voimassa olevan lastensuojelulain mukaan kuntien sosiaalilautakunnat tekevät huostaanotuspäätökset. Lain voimaantulon jälkeen luottamushenkilöiden rooli on muuttunut oleellisesti, koska huostaanottotapaukset ovat lisääntyneet räjähdysmäisesti ja tapaukset ovat yhä vaikeampia. Poliittisesti valitut luottamushenkilöt kokevat tehtävänsä usein ylivoimaiseksi. Vaativa tehtävä kaipaa vahvaa lainsäädännön tuntemusta, ammattimaisuutta ja työnohjausta. Käytännössä tämä ei toteudu.

Huostaanottoja vaikeuttavat ja hidastavat kuntien lastensuojelutyöntekijöiden niukat resurssit. Lastensuojelutyöntekijä saattaa toimia perheen asioiden hoitajana, huostaanottoasioiden esittelijänä, päätöksentekijänä ja jopa päätöksen täytäntöönpanijana. Tästä syystä perheen ja erityisesti lapsen kannalta merkittävässä päätöksessä lastensuojelutyöntekijän rooli korostuu. Tämä voi

vaarantaa oleellisesti lapsen ja perheen edun toteutumisen.

Oikeusapulakimiehet ovat vaatineet, että huostaanotuspäätökset tulisi siirtää sosiaalilautakunnilta tuomioistuimille. Jotta erittäin vaativat huostaanotuspäätökset tehtäisiin kohtuullisessa ajassa, lapsen ja perheen edun mukaisesti ja viranomaiselle siedettävissä olosuhteissa, olisi harvittava menettelytapojen muuttamista.

Huostaanotot voitaisiin ratkaista uuden yhteistyömallin avulla tuomioistuimen ja sosiaaliryöön välillä. Päätökset käsiteltäisiin erillisessä perheoikeudessa, jossa olisivat edustettuina oikeus- ja lääketiede, lastensuojelun ja sosiaaliryöön ammattilaiset sekä maallikkojäsenet. Täten voitaisiin edistää myös vanhempien ja erityisesti lasten kuulemistä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin huostaanottojen menettelytapojen muuttamiseksi lastensuojelulaissa.

Helsingissä 16 päivänä syyskuuta 2004

Riikka Moilanen-Savolainen /kesk
Klaus Pentti /kesk
Simo Rundgren /kesk
Seppo Särkiniemi /kesk
Tapani Tölli /kesk
Terhi Peltokorpi /kesk
Hannu Hoskonen /kesk

Susanna Haapola /kesk
Esko Ahonen /kesk
Pekka Vilkuna /kesk
Lauri Oinonen /kesk
Petri Neittaanmäki /kesk
Jari Leppä /kesk
Markku Laukkanen /kesk

TPA 82/2004 vp — Riikka Moilanen-Savolainen /kesk ym.

Matti Väistö /kesk
Kauko Juhantalo /kesk
Eero Lämsä /kesk
Rauno Kettunen /kesk
Kimmo Tiilikainen /kesk
Tatja Karvonen /kesk

Lasse Hautala /kesk
Mikko Alatalo /kesk
Tuomo Hänninen /kesk
Aila Paloniemi /kesk
Lyly Rajala /kok
Antti Kaikkonen /kesk